

πρωινός

πρωινός, -ή, -ό, επίθ. [*<μτγν. πρωινός <πρωί*], πρωινός. **1.** που συνηθίζει να ξυπνάει ή εργάζεται πρωί: «συνήθισε τόσα χρόνια ο άνθρωπος να είναι πρωινός στη δουλειά κι ακόμη και τώρα, που πήρε σύνταξη, είναι από το πρωί στο πόδι || εγώ φεύγω, γιατί αύριο είμαι πρωινός στη δουλειά και πρέπει να είμαι φρέσκος το πρωί». **2.** που επέστρεψε το πρωί στο σπίτι του ή που πήγε το πρωί κατευθείαν από τη νυχτερινή διασκέδαση στη δουλειά του: «μη μου αναθέσεις καμιά δύσκολη δουλειά σήμερα, γιατί είμαι πρωινός και νιώθω χάλια». **3.** το αρσ. ως ουσ. **ο πρωινός**, υπάλληλος ή εργάτης που προσέρχεται στη δουλειά του το πρωί: «πρέπει να κοιμηθώ νωρίς, γιατί αύριο είμαι πρωινός». **4α.** το θηλ. ως ουσ. **η πρωινή**, υπάλληλος ή εργάτρια που προσέρχεται στη δουλειά το πρωί: «τα κανόνισε ώστε να είναι πάντοτε πρωινή». **β.** η πρωινή μαλακία: «δεν ξέρεις τι ωραία που είναι η πρωινή, έτσι ξεκούραστος που είσαι!». Από την εικόνα του άντρα που πολλές φορές ξυπνάει με έντονη στύση και εκτονώνεται αυνανιζόμενος. **5α.** το ουδ. ως ουσ. **το πρωινό**, το πρωί: «λέμε να ξεκινήσουμε το πρωινό που 'χει ακόμη δροσιά». **β.** το φαγητό που τρώει κανείς το πρωί που θα ξυπνήσει: «τι θέλεις να σου ετοιμάσω για πρωινό;». **γ.** το ρούχο που φοριέται ή που ταιριάζει για το πρωί: «αγόρασα δυο πρωινά παντελονάκια για να τα φοράω στη γειτονιά». **δ.** καλλιτεχνική εκδήλωση που γίνεται το πρωί: «στα χρόνια μας ήταν διαδεδομένα τα μουσικά πρωινά || ο σύνδεσμος των φίλων του βιβλίου, διοργανώνει κάθε Κυριακή λογοτεχνικά πρωινά».

- *να κόψεις την πρωινή*, συμβουλευτική έκφραση σε άτομο που λέει ή κάνει πολλές ανοησίες, πολλές βλακείες, με την έννοια να πάψει να αυνανίζεται, να μαλακίζεται το πρωί, γιατί αυτή είναι η αιτία της απαράδεκτης συμπεριφοράς του: «θ' αρχίσεις να λες κι εσύ τη γνώμη σου μόνο αν κόψεις την πρωινή». Από το ότι επικρατεί η εντύπωση πως η μαλακία πειράζει στο μυαλό, στο νου, εξού και το *το πολύ το τάκα τάκα κάνει το παιδί μαλάκα*.

- *οι πρωινοί να φεύγουν*, **α.** λέγεται σε περίπτωση που λόγω μεγάλης κοσμοσυρροής, ιδίως σε μπαρ, κέντρα και παλιότερα σε κινηματογράφους (όταν δηλ. το έργο ή τα έργα παιζόταν από το πρωί μέχρι αργά το βράδυ, χωρίς να υπάρχουν ειδικές ώρες προβολών), υπάρχει έλλειψη χώρου και προτρέπει κυριολεκτικά ή χάριν αστεϊσμού αυτούς που βρίσκονται μέσα από νωρίς να φύγουν, για να ελευθερωθεί ο χώρος γι' αυτούς που ήρθαν τελευταίοι ή γι' αυτούς που θα ακολουθήσουν: «έλα, οι πρωινοί να φεύγουν, για να μπουν κι άλλοι μέσα». **β.** λέγεται ειρωνικά σε περίπτωση που κάποιοι κρατάνε πολύ καιρό μια θέση ή ένα αξίωμα και σημαίνει πως είναι καιρός πια να αφήσουν το πόστο τους για άλλους ή για τους νεότερους.

- *οι πρώτες πρωινές ώρες*, το χρονικό διάστημα από τα μεσάνυχτα ως τα χαράματα: «διασκέδαζαν μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες».

- *παίρνω το πρωινό μου*, τρώω το πρωινό μου φαγητό: «πού θέλεις να πάρεις το πρωινό σου;».

- *πρωινός καφές*, βλ. λ. [καφές](#).

- *πρωινός πρωινός*, λέγεται για κάποιον που εμφανίζεται κάπου πολύ νωρίς το πρωί. Πολλές φορές, κρύβει μια ειρωνική διάθεση ή και δυσφορία: «ήρθε πρωινός πρωινός και μου ζητούσε να τον πάρω στη δουλειά μου || μου 'ρθε πρωινός πρωινός και μου ζητούσε πάλι δανεικά».

- *ρίχνω έναν πρωινό (ενν. πούτσο)*, επιβάλλω τη σεξουαλική πράξη το πρωί, ιδίως την ώρα που ξυπνάω: «έριξα έναν πρωινό στη κυρά μου και νιώθω τα πόδια μου κομμένα».

- *ρίχνω μια πρωινή (ενν. μαλακία)*, αυνανίζομαι, μαλακίζομαι το πρωί, ιδίως την ώρα που ξυπνάω το πρωί: «αν δεν ρίξω μια πρωινή, δε μου πάει καλά η μέρα».

- *τον τρώω για πρωινό*, τον διαλύω, τον κατανικώ: «δε μαλώνει μαζί μου, γιατί ξέρει πως τον τρώω για πρωινό».